

Partimotion

Motion till riksdagen 2016/17:1067

av **Jan Björklund m.fl. (L)**

Ryssland & Ukraina

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta sanktioner mot Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa Nord Stream 2 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den svenska hållningen visavi Ukrainas orientering västerut och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva att EU tar fram en tydlig vägkarta för ukrainskt EU-medlemskap och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sverige och det östliga partnerskapet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att förhindra nyutlåning till Ryssland från vissa multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU:s sanktioner mot Ryssland utvidgas till att också omfatta energisektorn och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Om värderingsstriden mellan öst och väst under 1900-talet stod mellan liberalism och socialism, möter liberaler nu konservativa och traditionalistiska nationalisterna i dagens ryska politiska elit. President Vladimir Putins machoideologi visar sig på flera sätt. Läget för hbtq-personer har blivit mycket svårt. Den lag som antogs 2013 och som förbjuder ”sexuell propaganda mot barn” försvårar för hbtq-organisationer att verka i landet. Det har också blivit svårare att rikta kritik mot religion. Hatet mot homosexuella ökar och lagförslag som helt förbjuder homosexualitet har under våren inkommit till parlamentet.

Situationen för ickestatliga frivilligorganisationer som verkar i Ryssland är mycket svår. Liberalerna välkomnar därför att riksdagen har antagit vårt yrkande i motion 2015/16:2266 om att Sverige bör öka stödet till organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter i Ryssland. Det är ett mycket viktigt uppdrag. Sedan 2012 registreras alla politiska organisationer som får finansiering från utlandet. Det har drabbat bland annat det nordiska ministerrådet, som mellan 1995 och 2015 var representerat i Ryssland. Det arbete som rådets informationskontor bedrev i Sankt Petersburg avbröts 2015 på grund av det ryska justitieministeriets beslut att registrera kontoret på listan över icke-statliga organisationer som fungerar som ”utländska agenter”. Med all önskvärd tydlighet visar det att den ryska regimens grepp hårdnar om civilsamhället.

Grundläggande rättigheter förvägras medborgarna och mediernas frihet har inskränkts kraftigt till följd av drakoniska lagar, ett korrupt rättssystem, repressalier och hot om dödligt våld. Ryssland rankas som ”not free” i tankesmedjan Freedom Houses mätning för 2016. Den nationalistiska propagandan dominerar helt medielandskapet, medan fri och kritisk journalistik pressas tillbaka. Minst tre internetanvändare dömdes till fängelsestraff efter att ha publicerat så kallat ”extremistiskt” innehåll om Ukraina på sociala medier. Detta sker samtidigt som yttrandefriheten globalt blir allt mer kringskuren – under 2015 sjönk den till sin lägsta nivå på tolv år.

Samtidigt pågår en massiv desinformationskampanj på internet i den ryska regeringens regi. Man sprider lögnerna om vad som händer i världen, för att på det sättet förvirra människor både inom och utom landet. Målet är att det ska bli svårare att lita på någonting överhuvudtaget. På sociala medier sprids positiva omdömen om den ryska politiken, medan motståndare trakasseras. Detta underminerar internetns roll som mediekanal och verktyg för rysk yttrandefrihet, men det är också ett säkerhetspolitiskt hot – Säpo uppger att Ryssland bedriver ett psykologiskt krig mot Sverige.

Ryska stridskrafter uppvisar ett alltmer aggressivt militärt övningsmönster över Östersjön och ökar ständigt sin militära närvaro. Bortom allt rimligt tvivel har vi upplevt en bedömd ubåtskränkning. Sverige, liksom våra nordiska grannländer, har utsatts för upprepade kränkningar i luften och till sjöss. Ryssland genomförde i mars 2013 simulerade kärnvapenanfall mot vårt territorium. Det ryska stridsflyget uppvisar ett aggressivt beteende och kommer enligt Försvarmakten också allt närmare våra egna enheter, framför allt de svenska signalspaningsflygplanen. Säpo har angivit Ryssland som det största underrättelsehotet mot Sverige.

Både den ryske utrikesministern och den ryska ambassaden i Stockholm har i svenska medier hotat med militära åtgärder om Sverige blir medlem i Nato. Tidigare har Sverige beskyllts för att ligga bakom konflikten i Ukraina. Vår försvarsmakt hänas i ryska medier.

Ukraina behöver Sveriges och EU:s stöd mer än någonsin. Samtidigt som Sverige bör driva på för en tydlig vägkarta för ukrainskt EU-medlemskap måste vi också våga kritisera den omfattande korrruption som präglar landet. Det är bara genom att öka takten i de nödvändiga politiska och ekonomiska reformerna som Ukraina kan ta nya steg på vägen till ett EU-närmande. Här kan det östliga partnerskapet spela en viktig roll.

Samtidigt fortsätter Rysslands ockupation av Krimhalvön. Det pågår ett lågintensivt krig i Ukraina, och delar av Georgien är sedan 2008 fortfarande ockuperade. Under sommaren 2016 har Ryssland förstärkt sin närvaro i Ukraina och ett stort antal militära fordon har flyttats till Krim för en stor militärövning. Efter den 6 augusti, då den ryska

underrättelsetjänsten påstår att ukrainska ”sabotörer” skickats in till Krim, trappades situationen ytterligare upp.

Agerandet i Ukraina och Georgien visar att den ryska synen på geopolitik, statlig suveränitet och internationell diplomati markant skiljer sig från vår. Genom de ryska intrången i grannländerna har man ruckat på den europeiska säkerhetsordningen – gränser har flyttats med våld. Det finns inget som tyder på att Putin tänker nöja sig med Krim, eller ens Ukraina. Hans imperialistiska ambitioner går längre än så.

Vi anser därför att utrikes- och försvarspolitiken måste läggas om. Världensavtalet med Nato som riksdagen med bred majoritet röstat för är en bra början. Men precis som den utredning som i september 2016 presenterades av ambassadör Bringeus pekar på, är Natomedlemskap det som krävs för att öka vår säkerhet. Liberalerna har drivit detta sedan 1999 och vill nu att Sverige ansöker om att gå med i försvarsalliansen. Ett fullvärdigt medlemskap bör kunna uppnås till 2020.

Det är bra att EU har skärpt sanktionerna mot Ryssland, men vi anser att de bör utvidgas till att också innefatta fler företag i energisektorn. Energipolitiken är för Ryssland ett mycket användbart maktmedel. Under 2006 avbröts gasleveranser till Ukraina, i ett försök att få landet att avstå från att ingå associeringsavtal med EU. Gasen sinade i ett antal EU-länder. I takt med att den ryska ekonomin blir alltmer pressad är det inte omöjligt att vi får se fler liknande påtryckningar. Samtidigt planeras bygget av ännu en rysk gasledning i Östersjön, Nord Stream 2. Det skulle innebära ytterligare rysk närvaro på Gotland och i Östersjön i övrigt. Vi säger nej till detta. Kustbevakningen och marinen ska inte flytta från gotska Slite och Europas beroende av gas ska inte ytterligare öka.

Den ryska utvecklingen innebär sammanslaget en svår balansgång. Samtidigt som Sveriges vänskap med det ryska folket behöver vara starkare än någonsin, måste våra företrädare i alla kontakter vara tydliga i sin kritik mot den auktoritära regimen och vår beredskap kraftigt höjas.

Jan Björklund (L)

Christer Nylander (L)

Tina Acketoft (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Roger Haddad (L)

Nina Lundström (L)

Birgitta Ohlsson (L)

Mathias Sundin (L)

Maria Weimer (L)

Said Abdu (L)

Maria Arnholm (L)

Bengt Eliasson (L)

Robert Hannah (L)

Fredrik Malm (L)

Mats Persson (L)

Lars Tysklind (L)

Barbro Westerholm (L)

Allan Widman (L)

Christina Örnejär (L)